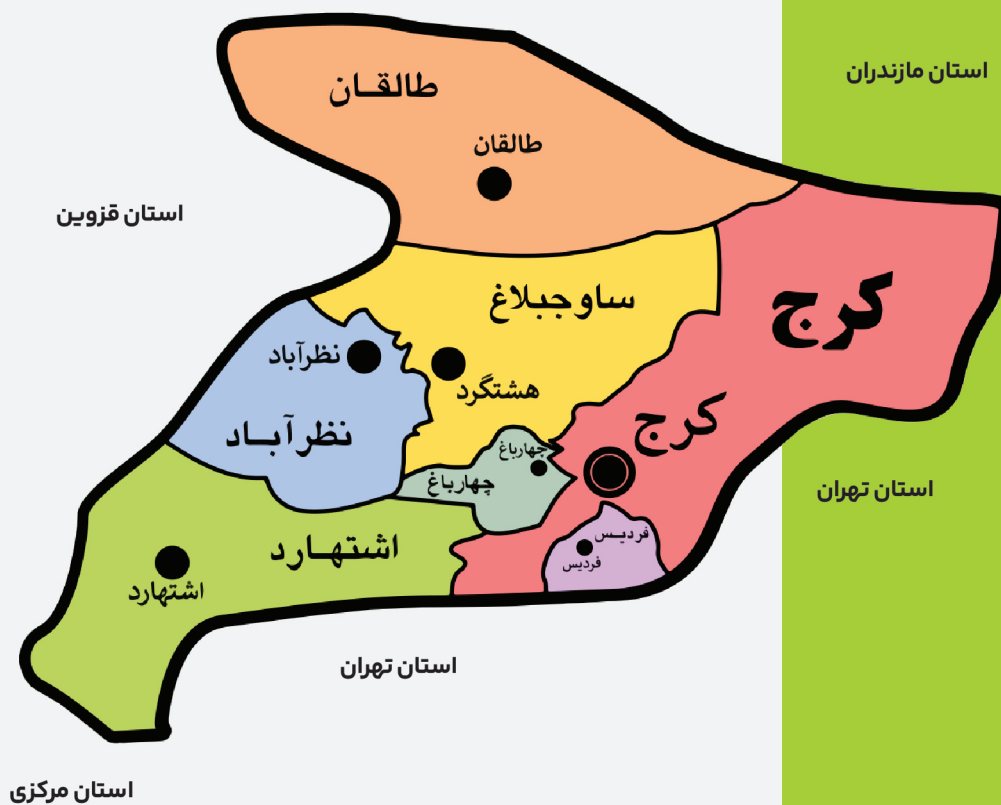

معرفی اجمالی استان البرز

شاخص‌های اقتصادی استان البرز

عنوان شاخص	واحد	دوره زمانی	مقادیر	درصد از کل کشور
مساحت	کیلومتر مربع	سال ۱۴۰۰	۵۱۸۲	۰٫۳۲ درصد
شهرستان	تعداد	سال ۱۴۰۰	۷	-
شهر	تعداد	سال ۱۴۰۰	۱۸	-
دهستان	تعداد	سال ۱۴۰۰	۳۱	-
جمعیت	نفر	سرشماری ۱۳۹۵	۲۷۱۲۴۰۰	۳٫۴ درصد
		برآورد سال ۱۴۰۱	۲۹۵۷۰۰۰	۳٫۵ درصد
شهرنشینی	درصد	سرشماری ۱۳۹۵	۹۲٫۶	-
		برآورد سال ۱۴۰۱	۹۳٫۳	-
روستانشینی	درصد	سرشماری ۱۳۹۵	۷٫۴	-
		برآورد سال ۱۴۰۱	۶٫۷	-
نرخ مشارکت اقتصادی	درصد	پاییز ۱۴۰۲	۳۹٫۷	-
نرخ بیکاری	درصد	پاییز ۱۴۰۲	۸/۱	-
نرخ تورم (نقطه به نقطه)	درصد	آذر ۱۴۰۲	۴۳	-
سهم جمعیت دارای اشتغال ناقص زمانی	درصد	سال ۱۴۰۰	۷٫۲	-
متوسط هزینه خانوار شهری	میلیون ریال	سال ۱۴۰۰	۱۰۴۴٫۶	-
متوسط هزینه خانوار روستایی	میلیون ریال	سال ۱۴۰۰	۸۴۳٫۳	-
متوسط درآمد خانوار شهری	میلیون ریال	سال ۱۴۰۰	۱۳۲۹٫۶	-
متوسط درآمد خانوار روستایی	میلیون ریال	سال ۱۴۰۰	۱۱۵۱٫۱	-
تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری	میلیون ریال	سال ۱۴۰۰	۲٫۶۰۵٫۶۲۲٫۰۵۰	-
محصول ناخالص داخلی سرانه به قیمت جاری (بدون نفت)	میلیون ریال	سال ۱۴۰۰	۸۹۲	-
سهم ارزش افزوده بخش صنعت، معدن، ساختمان و انرژی	درصد	سال ۱۴۰۰	۳۵٫۲	-
سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی	درصد	سال ۱۴۰۰	۴٫۵۱	-
سهم استان در محصول ناخالص داخلی	درصد	سال ۱۴۰۰	۲٫۹۸	-
اشتغال در بخش کشاورزی	درصد	سال ۱۴۰۱	۳٫۲	-
اشتغال در بخش صنعت	درصد	سال ۱۴۰۱	۴۲٫۱	-
اشتغال در بخش خدمات	درصد	سال ۱۴۰۱	۵۴٫۷	-

مهرشهر کرج امامزاده طاهر

سیمای عمومی استان البرز

صنایع دستی: طراحی سنتی، قالببافی، گلیمبافی، منبتکاری، مصنوعات چرمی، سفالگری، پیکرتراشی، سوزن دوزی، ساخت سازه های سنتی، آهنگری هنری، شیشه دمی و سنگ تراشی

شرایط اقلیمی: جنوب استان نیمه صحرایی – شمال استان: سرد کوهستانی – مرکز استان: معتدل

استان های هم جوار: ۴ استان تهران، مازندران، قزوین، مرکزی – فاصله تا تهران ۲۵ کیلومتر

درصد جمعیت شهری: ۹۳٫۳ جمعیت: ۳٫۰۵۰٫۰۰۰ نفر که ۳٫۵ درصد جمعیت کشور را به خود اختصاص داده است.

سیمای عمومی استان البرز

۱- مشخصات طبیعی و تقسیمات کشوری

استان البرز با وسعتی حدود ۵۱۸۲ کیلومترمربع بین ۳۵ درجه و ۳۲ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۲۰ دقیقه عرض شمالی و ۵۰ درجه و ۱۰ دقیقه تا ۵۱ درجه و ۲۷ دقیقه طول شرقی واقع شده است. این استان از شمال به استان مازندران، از جنوب شرقی به استان تهران، از جنوب غربی به استان مرکزی، از غرب به استان قزوین و از شرق به استان تهران محدود است. استان البرز بین خطالرأس چین خوردگی البرز مرکزی و حاشیه غربی دشت کویر واقع شده و به این ترتیب آب و هوای استان عمدتاً متأثر از عامل ارتفاع می باشد. بر اساس آخرین تقسیمات کشوری استان البرز، از نظر تقسیمات اداری دارای ۷ شهرستان، ۱۸ شهر، ۳۱ دهستان و ۳۳۱ آبادی دارای سکنه می باشد.

۲- عوامل اصلی شکل دهنده اقلیم استان

از عوامل اصلی تشکیل دهنده اقلیم استان البرز می توان از ارتفاع، عرض جغرافیایی، منابع آبها و سیستم هواشناسی مؤثر بر آن نام برد که در کنار این چهار عامل اصلی، باید عواملی نظیر پوشش گیاهی، کشاورزی و صنایع نیز هرچند به صورت فرعی، بر اقلیم استان مؤثر واقع می شوند که به صورتی مختصر به آنها پرداخته می شود:

۱-۲- ارتفاعات استان البرز

استان البرز در دامنه های جنوبی بخش مرکزی سلسله جبال البرز قرار گرفته است. ارتفاع کوه های این بخش در سمت شرق افزایش یافته است. ارتفاعات کندوان و کوه های طالقان در بخش شمال غربی استان البرز تا محل تلاقی رودخانه الموت با رودخانه طالقان کشیده شده و به مثابه دیواری عظیم دو اقلیم شمال و جنوب البرز را از یکدیگر متمایز نموده اند.

۲-۲ - عرض جغرافیایی

از دیگر عوامل مؤثر در شکل‌گیری اقلیمی یک منطقه عامل عرض جغرافیایی است که به سبب محدودیت گستردگی عرض جغرافیایی در استان البرز، تأثیر آن بر اقلیم این استان از این جهت محدود بوده و از این رو سنجش پارامترهای اقلیمی متأثر از عرض جغرافیایی نظیر ساعات آفتابی و تشعشع و انرژی دریافتی از خورشید اختلافات فاحشی را در سطح استان البرز نشان نمی‌دهد.

۲-۳ - منابع آب‌ها (منابع رطوبتی)

منابع آب‌ها نیز به عنوان یک فاکتور مهم در شکل‌گیری اقلیمی هر منطقه مورد ارزیابی قرار می‌گیرند. منابع آب استان البرز تحت عناوین آب‌های سطحی، آب‌های زیرزمینی و سدها دسته‌بندی می‌شوند. در بخش نخست رودخانه‌های استان قرار دارند که مهم‌ترین آن‌ها رودخانه کرج که این منابع رطوبتی برحسب ظرفیت و گستردگی خود در مقیاسات کوچک و متوسطه اقلیم استان را تحت تأثیر قرار می‌دهند. در بخش دوم آب‌های زیرزمینی قرار دارند که در اشکال چاه‌ها، قنات و چشمه‌ها مورد بهره‌برداری قرار گرفته و به تغییر سیمای اقلیمی استان کمک می‌نمایند. سومین قسمت از منابع رطوبتی استان را سدها تشکیل می‌دهند که مهم‌ترین آن سد امیرکبیر و سد طالقان می‌باشد که با آبیاری بخش وسیعی از زمین‌های اطراف خود دررویش و پوشش گیاهی استان و در نتیجه بر اقلیم‌شناسی استان اثر می‌گذارند.

۲-۴ - توده‌های هوا و سیستم‌های هواشناسی مؤثر بر استان البرز

استان البرز در فصول سرد سال متأثر از سیستم‌های شمالی و شمال غربی و غربی و جنوب غربی است که طی نفوذ خود به فلات ایران، استان البرز را نیز تحت تأثیر خود قرار می‌دهند. اصولاً زمستان‌ها در سطح این استان سرد و خشک می‌باشد. هم‌جوار بودن با کویر نیز موجب می‌شود تا در تابستان‌ها بادهای گرم و خشک شرقی و جنوب شرقی بر آن تأثیر بگذارد. تابستان‌های این استان در مجموع گرم و خشک و غبارآلود است.

۳- عوامل فرعی مؤثر بر اقلیم استان البرز (پوشش گیاهی، کشاورزی و فعالیت های صنعتی)

گذشته از چهار عامل اصلی ارتفاع، عرض جغرافیایی، منابع آب‌ها و توده‌های هوا و سیستم‌های هواشناسی که بر اساس آن اقلیم استان البرز شکل می‌گیرد، عوامل دیگری نیز تحت عنوان عوامل فرعی در ساختار اقلیم این استان مؤثرند که از آن جمله می‌توان از پوشش گیاهی و کشاورزی و فعالیت‌های صنعتی استان البرز نام برد که به سبب آن وضعیت اقلیمی دشت‌ها و جلگه‌های اطراف و به خصوص جنوب البرز، نیمه صحرائی با بارندگی کم و فصل خشک طولانی می‌باشد، پوشش گیاهی در این نواحی مناسب نبوده و فقط به هنگام بهار و سال‌های پرباران دارای رشد و نمو کافی است. مراتع استان البرز نیز به علت چرای بی‌رویه دام، ظرفیت مفید خود را از دست داده که به دنبال آن زمان فرسایش خاک و آمادگی منطقه جهت آسیب‌پذیری از سیلاب‌ها فرارسیده است. پوشش جنگلی این استان در ارتفاعی بین ۲۰۰۰ تا ۳۵۰۰ متر قرار گرفته و به صورت جنگل‌های نامنظم از بقایای جنگل‌های بنه و گونه‌هایی نظیر زالزالک، زرشک، انجیر، شیرخشت، گوجه وحشی و غیره دیده می‌شوند که عوامل فوق در مجموع تأثیر گسترده و قابل توجهی بر اقلیم این استان نداشته و فقط در مقیاسات کوچک و خرد اقلیمی مؤثر واقع می‌شوند.

استان البرز به علت محدودیت‌های اقلیمی و رشد و تمرکز ناموزون و غول‌آسای فعالیت‌های صنعتی و تجاری و مالی، از کشاورزی گسترده و در حد انتظاری برخوردار نیست. در نواحی کوهستانی استان البرز نظیر طالقان و شمال ساوجبلاغ که به سبب شرایط جغرافیایی با محدودیت زمین‌های قابل بهره‌برداری و اقلیم سرد مواجه می‌باشند، اما دارای آب کافی می‌باشند، فعالیت‌های باغداری و دامداری قابل ملاحظه است. در نواحی کوهپایه‌ای ارتفاعات البرز جنوبی و دشت‌ها نظیر اشتهاارد و بخش‌های جنوبی و مرکزی ساوجبلاغ، زمین‌های مناسب و مستعد کشاورزی موجود است، اما دو عامل آب و شوره‌زار عامل محدودکننده زراعت و دامداری در این نواحی محسوب می‌گردند.

۴- گزیده اطلاعات

در سال ۱۴۰۲ استان البرز با مساحت ۵۱۸۲ کیلومترمربع دارای ۷ شهرستان، ۱۴ بخش، ۱۸ شهر و ۳۱ دهستان بوده است که شهرستان‌های کرج و فردیس به ترتیب با ۱۴۲۱ و ۸۸ کیلومترمربع بیشترین و کمترین مساحت را دارا هستند. بیشترین تعداد آبادی در استان مربوط به شهرستان طالقان بوده و بیشترین آبادی‌های خالی از سکنه مربوط به شهرستان اشتهارد می‌باشد. در سال ۱۴۰۲، در شهر کرج بالاترین میانگین پیشینه دما مربوط به مردادماه با $36/4$ و پایین‌ترین میانگین کمینه دما مربوط به بهمن‌ماه با $-6/2$ -درجه سلیسیوس می‌باشد. همچنین بیشترین میزان بارندگی ماهانه در همین شهر مربوط به آبان ماه با $9/9$ میلی‌متر است. همچنین در شهریورماه میزان بارندگی ماهانه حدود ۰ میلی‌متر است. تعداد ۳۹ روز یخبندان در شهر کرج طی سال ۱۴۰۲ گزارش شده است.

آبشار سیرود

مشخصات عمومی شهرستان‌ها بر اساس تقسیمات کشوری در پایان سال ۱۴۰۲

شهرستان	مساحت (کیلومترمربع)	تعداد بخش	تعداد شهر	تعداد دهستان
کل استان	۵۱۸۲	۱۴	۱۸	۳۱
اشتهارد	۸۱۴	۲	۲	۴
چهارباغ	۲۲۸	۲	۱	۴
ساوجبلاغ	۹۲۷	۲	۴	۴
طالقان	۱۱۰۳	۲	۱	۴
فردیس	۸۸	۲	۲	۴
کرج	۱۴۲۱	۲	۶	۶
نظرآباد	۶۰۱	۲	۲	۵

۵- قابلیت‌های شاخص استان البرز

- برخورداری از موقعیت ممتاز مکانی بزرگ‌ترین بازار مصرف کشور
- برخورداری از موقعیت ممتاز مکانی از نظر هم‌جواری با پایتخت به‌عنوان مرکزیت سیاسی، اداری، قضایی، اقتصادی و مدیریتی کشور
- استقرار بر مسیر کوری دورهای بین‌المللی حمل‌ونقل به‌عنوان پیونددهنده استان‌های شمال و غرب با مرکز کشور
- وجود شبکه مناسب ارتباطی زمینی و هوایی (با توجه به فاصله نزدیک به فرودگاه بین‌المللی امام خمینی، فرودگاه مهرآباد و استقرار منطقه ویژه اقتصادی و فرودگاه پیام در محدوده استان و عبور خط آهن تهران-تبریز از استان البرز و قرارگیری تعدادی از شهرهای استان در نزدیکی آن)
- استقرار یکی از بزرگ‌ترین شهرک‌های صنعتی فعال کشور در استان البرز علاوه بر شهرک‌های صنعتی فعال عمده و تخصصی متعدد مستقر در استان
- وجود صنایع بزرگ داروسازی کشور در استان البرز و پتانسیل تولید دارو، واکسن و مواد بیولوژیک انسانی و دامی

- استقرار صنایع تبدیلی و بسته‌بندی محصولات کشاورزی در استان
- استقرار مراکز عمده آموزشی و مراکز پژوهشی و در سطح ملی (به‌ویژه در بخش کشاورزی) و ایفای نقش تمرکززدائی از فعالیت‌های آموزش عالی مجموعه شهری تهران
- وجود ظرفیت‌های علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان در استان البرز و یکی از قطب‌های علم و فناوری کشور
- برخورداری از نیروی انسانی جوان، متخصص و ماهر
- استقرار دو سد بزرگ امیرکبیر با ظرفیت ۲۰۰ میلیون مترمکعب و طالقان با ظرفیت ۴۰۰ میلیون مکعب در استان به‌عنوان تأمین‌کننده بخشی از آب مصرفی استان تهران و البرز
- برخورداری از جاذبه‌های تاریخی، مذهبی و طبیعی و امکان گسترش انواع فعالیت‌های گردشگری، ازجمله گردشگری سلامت، اکو توریسم و بوم گردی در استان
- وجود فضاها و منابع طبیعی ورزشی ارزشمند در استان (ازجمله پیست اسکی دیزین، رودخانه کرج و ...) جهت توسعه ورزش‌های قهرمانی
- استقرار گمرکات استان البرز و فرودگاه پیام در منطقه ویژه اقتصادی پیام در استان البرز و همچنین نزدیکی منطقه ویژه اقتصادی پیام به خط راه‌آهن تهران-تبریز، فرودگاه امام خمینی و مهرآباد
- سهم ۳٫۶ درصدی استان از ارزش‌افزوده بخش صنعت و معدن کشور
- اولین تولیدکننده نان‌های صنعتی در کشور
- قطب تولید و صادرات ماکارونی در کشور
- تنها تولیدکننده توربین‌های نیروگاهی در کشور و منطقه
- بزرگ‌ترین تولیدکننده کشنده‌های تریلر در خاورمیانه
- اولین و بزرگ‌ترین تولیدکننده پله‌برقی در خاورمیانه
- تولید و استحصال کیفی‌ترین آرد منطقه غرب کشور
- تولید کیفی‌ترین شن و ماسه در کشور
- بزرگ‌ترین و مدرن‌ترین تولیدکننده بتن در خاورمیانه
- فعالیت ۳۲۶ شرکت دانش‌بنیان در پارک علم و فناوری استان
- قطب صنایع غذایی، داروسازی و آرایشی-بهداشتی در کشور
- قطب سوم صنعت قطعه‌سازی خودرو در کشور